

Jaarstukken Foundation Max van der Stoel

Den Haag, juni 2018

	Paginnummer
Inhoudsopgave	1
Bestuursverslag	2
Balans per 31 december	11
Staat van baten en lasten	12
Toelichting algemeen	13
Toelichting jaarrekening	16
Statutaire bepaling resultaat bestemming	23
Begroting 2018	24
Ondertekening	25
Controleverklaring accountant	26

Bestuursverslag 2017

Stichting Foundation Max van der Stoel for Democracy, Development and Dialogue

KvK-nummer: 805706033

De stichting is gevestigd te Den Haag (sinds september 2017)

Het bestuur van de stichting bestaat uit de volgende personen:

- 1) Manuela Monteiro (voorzitter)
- 2) Liselore van der Heijden (penningmeester)
- 3) Liesbeth van de Grift (vice-voorzitter)
- 4) Paul Engel
- 5) Joyce Hamilton
- 6) Wouter Kolk
- 7) Kirsten Meijer
- 8) John Kerstens
- 9) Yannick Du Pont

Directeur: Arjen Berkvens

Doelstelling:

Op 1 juli 2013 is de Foundation Max van der Stoel ontstaan na een fusie van EVS en AMS. De stichting zet zich in voor: Democracy, Development en Dialogue.

Missie:

In 2017 hebben wij onze missie aangescherpt.

Maak mensen sterker en de politiek eerlijker.

Waarom en voor wie zetten wij ons in? De studente die het niet meer pikt dat in haar land corruptie en eigenbelang de boventoon voeren. De activist die het zat is dat zijn stem niets waard is, omdat er geen eerlijke verkiezingen zijn. Zij die strijden tegen de ongelijkheid in de wereld. Moedige mensen die grote persoonlijke risico's durven te nemen door de macht te trotseren. Voor solidariteit, democratie en mensenrechten. Tegen de politiek van stagnatie en uitbuiting. Wat doet de FMS? We wakkeren het vuur van verandering aan door activisten praktische tools te geven die ze direct in hun strijd kunnen gebruiken. Wij steunen de changemakers in de wereld en geven ze een podium. Wij nemen onze eigen verantwoordelijkheid voor eerlijke politiek in Nederland en de Europese Unie. Wij betrekken daar zoveel mogelijk mensen bij door kennis te delen en dialoog te stimuleren. Zo maken wij mensen sterker en de politiek eerlijker. Daar stond Max van der Stoel voor. Daar staat de FMS voor.

FMS Democracy Programma

Ons ideaal: een wereld waarin de democratische rechten van alle mensen zijn gewaarborgd.

Onze missie: een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van (sociaal-)democratie in internationaal verband.

Wij zetten ons in voor opkomende democratieën en voor (sociaal-) democraten in landen waar vrijheid onder druk staat. De FMS steunt de opbouw van politieke partijen, door middel van trainingen, op verzoek van onze buitenlandse partners. Zo leiden we bijvoorbeeld jonge politici op in de Balkan, steunen we democraten in Rusland en trainen we de nieuwe sociaaldemocratische partijen in Jordanië, Marokko, Tunesië en Egypte. Want waardigheid, mensenrechten en de kans om zelf je toekomst te bepalen, mogen niet beperkt zijn tot een select groepje (veelal) westerse landen. Terugkerende thema's binnen deze trainingen zijn het opbouwen van een democratische partij, het betrekken van jongeren en vrouwen, lokale politiek, Europese uitbreiding en politieke vaardigheden. Op deze manier zijn honderden trainers en politici opgeleid in de landen waar wij actief zijn. De FMS heeft een kleine professionele staf en maakt gebruik van een grote groep vrijwilligers. Onze trainers krijgen niet betaald. Ze hebben relevante expertise in de politiek en trainen voor de FMS uit idealisme. Hierdoor houden we de kosten laag en de betrokkenheid hoog. Trainers maken gebruik van twee handboeken, die (via internet) voor iedereen beschikbaar zijn: "Hoe word je een betere politicus, handboek politieke vaardigheden" en "De kunst van effectief trainen, trainershandboek".

FMS Development programma

Ons ideaal: een wereld waarin iedereen gelijke kansen heeft op ontwikkeling.

Onze missie: een rechtvaardig beleid van Nederland en de Europese Unie voor ontwikkelingslanden

De Foundation Max van der Stoep (FMS) streeft ernaar dat politici en beleidsmakers in Nederland en de Europese Unie rekening houden met de belangen van ontwikkelingslanden. Dat hebben wij ongeveer 10 jaar gedaan met ons Fair Politics programma. Dit programma werd in 2017 stopgezet. Wij hebben de inspanning op dit terrein voortgezet met een nieuw initiatief dat zijn oorsprong kent in het vorige jaar. In 2016 werkte de FMS samen met Partos en Woord en Daad samen onder de naam 'Ready for Change?' We gebruikten het Nederlandse EU-voorzitterschap om de noodzaak voor een eerlijke en ambitieuze uitvoering van de Sustainable Development Goals (SDGs) stevig op de Nederlandse én Europese politieke agenda te zetten. We slaagden erin om een grote groep maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, milieuorganisaties en (sociale) ondernemingen samen te brengen. We namen een gezamenlijke positie in over wat we verwachten van Nederland en de Europese Unie om de SDGs daadwerkelijk in 2030 te bereiken. Eind 2016 liep de EU-financiering van 'Ready for Change?' af. Maar we besloten samen verder te werken aan het verwezenlijken van ons doel: een eerlijke en ambitieuze uitvoering van de SDGs, onder leiding van een positieve, stimulerende overheid. Dit betekende als eerste een nieuwe naam voor het initiatief: zo werd 'Ready for Change?' 'Building Change'. De eerste stappen waren gezet, samen bouwen we nu verder aan duurzame verandering. In 2017 probeerden we deze visie op verschillende manieren te realiseren. Zo coördineerden we, in de naam van Partos, een deel van de eerste SDG-rapportage naar het Parlement (24 mei) en de VN (begin juli), en lanceerden we de succesvolle campagne 'Adopteer een SDG'.

FMS Dialoog programma

Ons ideaal: een geïnformeerde samenleving waarin iedereen zich een mening kan vormen op basis van lotsverbondenheid.

Onze missie: een breed publiek bereiken met publieksactiviteiten en publieksinformatie door het organiseren van bijeenkomsten en het verzorgen van publicaties via diverse media.

Doelstellingen FMS Dialogue:

- 1) De PvdA achterban en het bredere publiek informeren over het werkgebied van de FMS, zowel inhoudelijk als geografisch en zodoende meer begrip kweken voor internationale samenwerking.
- 2) De PvdA achterban en het bredere publiek betrekken in het debat over ons werkgebied.
- 3) Een bijdrage leveren aan de politieke besluitvorming over aan het FMS werkgebied gerelateerde thema's binnen de PvdA en de Nederlandse en Europese politiek.
- 4) Ondersteuning van de doelstellingen van FMS Democracy en FMS Development.

De FMS organiseert regelmatig publieksbijeenkomsten en expertmeetings in Nederland over ontwikkelingen in landen en regio's die ons aangaan. Hierbij debatteren vertegenwoordigers uit de politiek, het maatschappelijk middenveld, wetenschap en het bedrijfsleven over landen waar wij werken, Europese uitbreiding of over ontwikkelingssamenwerking. We werken altijd samen met maatschappelijke organisaties, de PvdA of mensen die oorspronkelijk uit deze landen afkomstig zijn. Ook binnen de PvdA moet de aandacht voor internationale samenwerking en het belang van internationale solidariteit continu worden bevochten. De FMS doet dat onder meer op partijcongressen. De FMS verzorgt het secretariaat van de PvdA Buitenland Commissie. De FMS heeft ook een gratis digitale nieuwsbrief en we zijn actief op Facebook en Twitter.

Activiteiten in 2017

Democracy

In 2017 hebben wij een groot aantal trainingen verzorgd. Deze trainingen waren vraag gestuurd en aangevraagd door onze partners in de volgende landen: Albanië, Armenië, Bosnië, Belarus, Georgië, Irak, Jordanië, Marokko, Moldavië, Montenegro, Macedonië, Servië, Tunesië, Oekraïne. De ondersteuning voor deze projecten kwam van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties via de Wet Financiering Politieke Partijen. In 2016 werd door de Minister van Buitenlandse Zaken het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen in het leven geroepen. Vanuit dit fonds werd ook in 2017 aan de FMS extra financiering gegeven voor Oost-Europa (MATRA) en de MENA-regio (Shiraka.) Wij hebben vrouwenprojecten uitgevoerd in Armenië, Jordanië en Servië. Hiervoor is in 2016 een bestemmingsreserve "De Born Vrouwenfonds" gecreëerd. In dit fonds zit na afloop van 2017 nog 165.000 euro.

In 2017 voerden wij ook een aantal internationale projecten uit:

Meerjarig project: sociaaldemocratie in Zuidoost Europa

In samenwerking met PES en S&D Groep in het Europees Parlement leidden we een onderzoeksproject over sociaaldemocratie in Zuidoost Europa. Een team van negen wetenschappers uit verschillende landen heeft

een rapport geschreven door middel van literatuuronderzoek en werkbezoeken aan de landen. Het eindresultaat heeft tot een publicatie geleid die in 2017 in Slovenië en Brussel is gepresenteerd.

Summer Academy 2017

In 2017 zijn we doorgedaan met de jaarlijkse Summer Academy Eastern Europe. Deze regionale training organiseren we samen met de UK Labour Party, waarbij we een uitgebreide training verzorgen voor jonge, veelbelovende politici uit 7 Oost-Europese landen. We hadden dit jaar deelnemers uit 5 landen: Armenië, Georgië, Moldavië, Oekraïne, Belarus. De training werd in Oekraïne gehouden, op 19-23 juli.

Summer Academy Alumni Meeting

Omdat we het Summer Academy programma willen blijven verbeteren hebben we dit jaar voor de tweede keer een evaluatiebijeenkomst georganiseerd (de vorige was drie jaar geleden) met deelname van geselecteerde alumni van het programma. Er deden 16 jongeren aan mee uit vijf landen: Armenië, Georgië, Belarus, Moldavië en Oekraïne. Deze bijeenkomst vond plaats als onderdeel van een studiebezoek naar Den Haag, tussen 30 november en 3 december.

Restoring the sense of politics through youth participation: Georgia Moldova and Ukraine

In 2017 hebben we samen met de Foundation for European Progressive Studies (FEPS) een project georganiseerd over de politieke participatie van jongeren in Georgië, Moldavië en Oekraïne. Dit project hebben we in samenwerking gedaan met onze Oekraïense partner, de Institute for Democracy and Social Progress (IDSP). Het project bestond uit twee grote onderdelen: een conferentie in Oekraïne, met een werkbezoek naar het oosten van het land om het effect van de oorlog in Donbass op de jongeren te meten, en een enquête onder jongeren in Oekraïne, Moldavië en Georgië.

Tweejarig FMS-FEPS project: relatie tussen progressieve partijen en sociale bewegingen

In 2016 ging het tweejarige project van FMS en Foundation for European Progressive Studies (FEPS) van start. Het doel is om de banden tussen sociaaldemocratische politieke partijen en maatschappelijke (jongeren) bewegingen te verbeteren. In veel landen worden politieke partijen door steeds meer jongeren niet als actors of change gezien. Het project brengt ervaren jongeren van politieke partijen en sociale bewegingen bij elkaar om elkaar te leren kennen en ideeën en activiteiten te ontplooien. Dit doen we door middel van interactieve trainingen in veertien buurlanden van de Europese Unie: Albanië, Armenië, Belarus, Bosnië-Herzegovina, Macedonië, Marokko, Moldavië, Montenegro, Georgië, Oekraïne, Jordanië, Libanon, Servië en Tunesië. Twee beste deelnemers van elk land zijn uitgenodigd om begin 2017 mee te doen aan een Training of Trainers (ToT) in Wenen waarbij ook een trainershandboek gepresenteerd zal worden.

Future Leaders Alumni Meeting 2017

Aan dit regionale project doen prominente sociaaldemocratische en linksgeoriënteerde jongeren mee uit zes verschillende landen: Egypte, Jordanië, Libanon, Marokko, Palestijnse Gebieden (PG) en Tunesië. De reden om deze landen te kiezen is omdat ze allemaal verschillende omwentelingen hebben meegemaakt, verkiezingen hebben georganiseerd of hervormingen doorgevoerd en in een democratische transitie zijn beland. Tevens hebben drie van deze landen (Egypte, Tunesië en PG) in 2012 het Arab Social Democratic Forum opgericht.

Conferentie 'Rebuilding the political landscape in Tunisia'

Het European Forum organiseerde met een aantal andere internationale organisaties, waaronder de het Global Progressive Forum en de S&D groep in het Europees Parlement, op 23 september een conferentie in Tunis, Tunesië. Doel van deze conferentie 'rebuilding the political landscape in Tunisia' was de dialoog tussen progressieve partijen in het land bevorderen.

Course for Promising Politicians- Future Women Leaders 2017

Ondanks het regionale succes van de Course for Promising Politicians – dat er toe heeft geleid om soortgelijke trainingsreeksen op te starten in Oost Europa en MENA-regio – heeft onze partner bij dit project Friedrich Ebert Stiftung (FES) erop aangedrongen het project om te gooien. Het project werd omgedoopt tot een regional project for Future Women Leaders. Vijfentwintig vrouwen uit de Westelijke Balkan die eerder hadden deelgenomen aan de Course for Promising Politicians werden uitgenodigd voor twee meerdaagse trainingen waarbij thema's zoals democratische instituties, beleidsontwikkeling, migratie en regionale en Europese integratie aan de orde kwamen. Het is aan FMS gelegen om zowel regionale training voor vrouwen voort te zetten alsmede Course for Promising Politicians te herintroduceren. Dit zullen we in 2018 in samenwerking met onze Britse partner doen.

Meerjarig project: sociaaldemocratie in Zuidoost Europa

In samenwerking met PES en S&D Groep in het Europees Parlement leiden we een onderzoeksproject over sociaaldemocratie in Zuidoost Europa. Dit onderzoeksproject heeft drie doelen:

- 1) een analyse van de transformatie van de regio. Is er een stap achteruit gezet op het gebied van rechtsstaat en fundamentele rechten? Welke variabelen zorgen ervoor dat sommige landen beter presenteren dan anderen?
- 2) een analyse van sociaaldemocratie en sociaaldemocratische politieke partijen. Wat is de staat van sociaaldemocratie? Wat was de rol van sociaaldemocratische partijen in het moderniseren van hun land? Zijn de partijen een motor voor verandering of staan ze verandering juist in de weg?
- 3) een analyse van de rol van extern factoren in de regio. Welke rol heeft de EU gespeeld? Ontbreekt het aan belangstelling en een alles omvattende strategie? Wat was de rol van Europese sociaaldemocraten en politieke stichtingen? Een team van negen wetenschappers uit verschillende landen heeft getracht antwoorden te vinden op deze vragen door middel van literatuuronderzoek en werkbezoeken aan de landen. Het eindresultaat heeft geleid tot deze publicatie. In het kader van dit project vonden in 2017 onderstaande activiteiten plaats:

- 1) Presentatie van de bevindingen en discussie, Ljubljana- Slovenië, 27 jan 2017
- 2) Presentatie van het boek in het Europees Parlement, Brussel, 19 okt 2017

Werkbezoek Kosovo en Albanië

In samenwerking met onze Britse (Labour) en Zweedse partners (Olof Palme Center) partners brachten we tussen 7 en 10 oktober 2017 een werkbezoek aan Albanië en Kosovo. Het doel van het bezoek was om de politieke ontwikkelingen goed in kaart te brengen na de verkiezingen. Ronde tafel discussies met studenten, maatschappelijk organisaties, journalisten en academici werden afgewisseld met bilaterale afspraken met onze partners en andere politieke actoren.

In het kader van het European Forum for Democracy and Solidarity deden we verder fact finding missies, regionale trainingen in Oost-Europa, de Balkan en de MENA-regio. Tevens hebben wij het hele jaar een informatie service draaiende gehouden bestaande uit een website, politieke monitoring en een tweemaandelijks Newsflash. Deze activiteiten werden ondersteund door sociaaldemocratische partijen uit: Nederland, Noorwegen, Duitsland, Zweden, Oostenrijk, Denemarken, de Labour Party uit Groot-Brittannië, het Olof Palme International Center en de Partij voor Europese Sociaaldemocraten.

Development

Building Change

In het kader van het creëren van draagvlak is direct na de Tweede Kamer verkiezingen van 15 maart eraan gewerkt om relaties met nieuwe Kamerleden en hun medewerkers te leggen, dan wel bestaande relaties te intensiveren. Teamleden van Building Change hebben, in verschillende verbanden, gesprekken gevoerd met D66, GroenLinks, SP, PvdA, SGP, CU en CDA. Deze zijn later verdiept door de contacten over de actie 'Adopteer een SDG', zeker in de aanloop naar de begrotingsbehandelingen voor 2018. Er is ook een positief verlopen kennismaking geweest met het Kamerlid BH-OS van de VVD, dit heeft echter niet geleid tot frequenter contact met deze fractie.

SDG Rapportage

Building Change werd, in naam van Partos, door het Ministerie van Buitenlandse Zaken gevraagd om een deel van de eerste SDG-rapportage naar het Parlement (24 mei) en de VN (begin juli) te coördineren. We slaagden erin om meer dan 40 organisaties en instellingen te laten bijdragen aan de rapportage. Die geeft een beeld van waar Nederland staat met betrekking tot de SDG's, wat er nog nodig is naar de toekomst, en wat we daar zelf aan bijdragen. De rapportage werd in mei naar de Tweede Kamer gestuurd.

SDG-toets en regeerakkoord

Mede vanuit Building Change is het Duurzaam Regeerakkoord in april 2017 gelanceerd. Een initiatief dat gesteund wordt door 400+ organisaties, bedrijven, banken en instellingen, tot en met grote bedrijven als Philips, Royal Haskoning, en banken als ABN en Rabobank toe. Het Pleidooi is om te komen tot een duurzaam regeerakkoord dat de SDG's als uitgangspunt neemt; de invoering van de SDG-toets; vergroening van het belastingstelsel; voortzetting en versterking van een krachtig beleid ter bevordering van Internationaal Maatschappelijk verantwoord Ondernemen. De tekst van de petitie werd in eerste instantie aangeboden aan de informateur en de onderhandelende partijen, later ook aan de hele Tweede Kamercommissie BH-OS. In de maanden daarna is de campagne doorgegaan met acties via verschillende mediakanalen.

Adopteer een SDG

Vanwege uitblijvende externe financiering hebben we in juni met de directeuren nagedacht over activiteiten waarmee we op korte termijn aan onze doelstellingen kunnen werken. Het belangrijkste idee dat daaruit voortvloeide was de campagne 'Adopteer een SDG', waarbij Kamerleden van diverse politieke kleur en portefeuille een of meerdere SDG's kunnen adopteren. Zij verbinden zich daarmee aan het zich zichtbaar en krachtig inzetten voor het behalen van die SDG('s). De officiële lancering van het initiatief 'Adopteer een SDG' vond plaats tijdens de SDG Impact Summit op 25 september 2017 in het KIT, Amsterdam waar maar liefst 450 vertegenwoordigers van bedrijven, maatschappelijke organisaties, (lokale) overheden, young professionals en

Kamerleden samenkwamen. Inmiddels hebben 24 Kamerleden van 8 verschillende fracties, 16 van de 17 SDG's geadopteerd. Ook hebben meer dan 30 maatschappelijke organisaties zich verbonden aan de campagne. Het idee is dat zij specifieke Kamerleden monitoren, ondersteunen en van suggesties voorzien om zich in te zetten voor het behalen van 'hun' SDG(s).

Coherentierapportage

In september is voor de tweede keer de jaarlijkse voortgangsrapportage beleidscoherentie voor ontwikkeling gepubliceerd, waarin de Minister van BH-OS aangeeft hoe zij met andere ministers zich inzet voor coherent beleid op een achttal dossiers, waaronder toegang tot medicijnen, eerlijke belastingregimes en duurzame waardeketens. In het voortraject zijn vanuit Building Change ideeën aangedragen om – in vergelijking met vorig jaar – in de rapportage duidelijker weer te geven welke belangentegenstellingen er spelen en welke belangenafwegingen worden gemaakt ten gunste van ontwikkelingslanden.

Dialogue

De FMS organiseert regelmatig publieksbijeenkomsten en expertmeetings in Nederland over ontwikkelingen in landen en regio's die ons aangaan. Hierbij debatteren vertegenwoordigers uit de politiek, het maatschappelijk middenveld, wetenschap en het bedrijfsleven over landen waar wij werken of over ontwikkelingssamenwerking. De bijeenkomsten van de FMS zijn gratis toegankelijk (behalve de Afrikadag) en bieden altijd ruime gelegenheid aan leden van het publiek om vragen te stellen en om het debat aan te gaan met de sprekers en met elkaar. In 2017 vond geen Afrikadag plaats. Mensenrechten aan de randen van Europa

Politiek Café mensenrechten aan de rand van Europa

Vlak voor de Tweede Kamerverkiezingen vond op 9 maart het eerste Politieke Café van 2017 plaats in Amsterdam. Met ruim zestig bezoekers hadden we het over mensenrechten in landen aan de rand van Europa: een regio waar de FMS al sinds lange tijd actief is met onder andere politieke trainingen. Michiel Servaes (PvdA) presenteerde op deze avond het mensenrechtenmanifest: een manifest om meer aandacht voor mensenrechten in het Nederlandse buitenlandbeleid te vragen. Servaes had dit manifest opgesteld met verschillende maatschappelijke organisaties, waaronder PAX. Ilse Wermink (PAX) was dan ook aanwezig en samen met Servaes besprak ze de vraag of het acceptabel is om samen te werken met dictators en autoritaire leiders die mensenrechten schenden om internationale stabiliteit te bevorderen, bijvoorbeeld met betrekking tot de vluchtelingencrisis. De conclusie was dat dit averechts werkt: hoe minder aandacht je voor mensenrechten hebt, hoe meer mensenrechten zullen worden geschonden, waardoor je vervolgens meer migratiestromen veroorzaakt.

Politiek Café: De Filipijnen onder Duterte: opmaat naar genocide?

Op 19 juni was het tijd voor het tweede Politieke Café van de FMS. Dit keer stond de situatie in de Filipijnen op de agenda, een onderwerp dat veel discussie oproep, zowel online als in de zaal. Na aanleiding van de klacht tegen Duterte's beleid bij het Internationaal Strafhof, waarbij hij beschuldigd wordt van misdaden tegen de menselijkheid, hadden we het met de ruim tachtig bezoekers over de vraag of het beleid een opmaat naar genocide is. De avond begon met korte presentaties van twee professoren: Jeroen Adam van UGent en Nico Schrijver (Leiden, tevens Eerste Kamerlid PvdA). Adam argumenteerde dat in de Filipijnen

democratie en geweld al lange tijd ‘hand in hand’ gingen. Maar sinds het aantreden van Duterte zijn er wel veranderingen ingekomen. Zo wordt geweld directer gestimuleerd door de president en is er een grotere invloed van lokale politiek op de nationale politiek.

Protesten in de Rif

Het laatste Politieke Café vond plaats op 18 oktober en stond in het teken van de demonstraties in het Marokkaanse Rif gebied. Nadat een vishandelaar uit Al Hoceima in een vuilniswagen verpletterd werd, gingen de mensen er massaal de straat op om te protesteren tegen corruptie, discriminatie en economische malaise. Sindsdien houdt de onrust in de Rif de gemoederen bezig. Ongeveer 80 personen kwamen naar Casa Sofia in Amsterdam Nieuw-West om te horen wat PSU-partijvoorzitter Nabila Mounib, schrijfster Sietske de Boer, journaliste Nadia Ezzeroili en de oprichter van Rif Alert!, Fouad El Haji, hierover te zeggen hadden.

Blinibioscoop: een drieluik over protesten in Rusland en Oekraïne

In samenwerking met vereniging COVOR organiseerde de FMS in maart, april en mei in Rotterdam filmvertoningen gevolgd door paneldiscussies. Na afloop van de discussie kon iedereen op informele wijze met elkaar in gesprek gaan onder het genot van een pannenkoek (blini in het Russisch). Het thema van deze reeks was “Protesten in Rusland en Oekraïne: van het maatschappelijke naar het persoonlijke”. In totaal hebben ongeveer 100 personen deze reeks bezocht.

Toekomst van de FMS, risico preventie, beleggingen en continuïteitsreserve

De financiering van de FMS is onder andere afhankelijk van subsidie uit de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP.) Deze subsidie is afhankelijk van het aantal zetels in de Tweede Kamer van de PvdA. De PvdA verloor de verkiezingen en zakte van 36 naar 9 zetels. De FMS bereidde zich hier al enige jaren op voor. De afhankelijkheid van deze subsidie is afgenomen en onze financieringsbasis is veel gevarieerder dan een aantal jaren geleden. Op die weg zullen wij verder gaan. Voor onze andere programma’s geldt hetzelfde.

Ondertussen zijn wij er ook in geslaagd om een flexibele schil van werknemers rond de FMS te creëren. Twee van de werknemers hebben een tijdelijk contract. Bij een teruggang in subsidie maken wij dus geen afvloeiingskosten als de noodzakelijk inkringing beperkt blijft tot twee werknemers. Als er meer nodig is, dan zal de FMS daartoe de nodige stappen ondernemen. De reguliere weg is dan dat ontslag wordt aangevraagd bij het UWV wegens bedrijfseconomische redenen en dat de werknemer(s) een transitievergoeding krijgen. De FMS heeft in 2016 scenario’s ontwikkeld voor een mogelijke teruggang in 2017.

De FMS heeft in 2016 de continuïteitsreserve verhoogd. Die lag rond de honderdduizend euro. Het bestuur besloot op advies van de accountant dat een reserve van 50% van de salariskosten, ongeveer 175.000 euro, van de vaste medewerkers, verstandig is. In 2017 sluiten we af met een reserve van ongeveer 170.000 euro. In 2016 en 2017 is een medewerker afgevloeid met een regeling. Dit is ten koste gegaan van de continuïteitsreserve. De FMS heeft geen geld belegd.

Diversen

De FMS hield ook in 2017 weer een fondsenwervingsactie. Onze communicatie bestond uit:

- 1) Onze websites voor de stichting en voor Fair Politics & de Afrikadag
- 2) De maandelijkse FMS Nieuwsbrief
- 3) Facebook & Twitter

De FMS heeft gedurende het hele jaar dankbaar gebruik gemaakt van vrijwilligers en stagiaires.

Wij bedanken iedereen die ons werk mogelijk heeft gemaakt.

Manuela Monteiro

Voorzitter

Arjen Berkvens

Directeur

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(na resultaatbestemming)

ACTIVA

	<u>2017</u>		<u>2016</u>
	€		€
Vlottende activa			
Overheidssubsidie (1)	-		130.547
Overige vorderingen en vooruitbetaald (2)	167.967		233.601
Partij van de Arbeid rekening-courant (3)	202.720		3.238
Liquide middelen (4)	<u>23.435</u>		<u>72.045</u>
		394.122	439.431
Totaal activa		<u><u>394.122</u></u>	<u><u>439.431</u></u>

PASSIVA

	<u>2017</u>		<u>2016</u>
	€		€
Eigen vermogen			
Continuïteitsreserve (5)	171.306		188.366
De Born Vrouwenfonds	<u>163.170</u>		<u>220.000</u>
		334.476	408.366
Schulden			
Partij van de Arbeid rekening-courant (6)	-		
Nog te betalen en vooruitontvangen (7)	43.280		8.499
Reservering vakantiedagen en verlofuren	5.535		5.519
Reservering vakantiegeld	<u>10.831</u>		<u>17.047</u>
		59.646	31.065
Totaal passiva		<u><u>394.122</u></u>	<u><u>439.431</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

	Begroting 2017	Resultaat 2017	Resultaat 2016
	€	€	€
Baten			
Overheidssubsidie (8)	536.757	551.913	653.393
Bijdrage European Forum (9)	240.000	191.566	266.024
Bijdrage PvdA	18.300	18.300	18.300
Fondsenwerving Donaties	60.000	65.736	76.135
Stichting De Born	-	-	270.000
Partner bijdragen Afrikadag en andere (10)	10.000	-	88.469
FEPS inz. trainingen political parties (11)	130.493	144.747	78.871
FEPS inz. conferentie Oekraïne (12)	-	20.041	-
Bijdrage VVD inz. training Armenie (13)	-	5.068	-
Subsidie EC met Partos en W&D	-	-	88.267
Rente opbrengsten	-	-	119
Overige baten	-	938	316
Referendum EU- Ukrain	-	-	26.230
	<u>995.550</u>	<u>998.309</u>	<u>1.566.124</u>
Lasten			
Organisatiekosten			
Salarissen, sociale- en pensioenlasten (14)	357.000	368.714	374.355
Overige organisatiekosten (15)	91.800	119.231	127.290
Fondsenwerving	10.000	9.915	9.140
	<u>458.800</u>	<u>497.860</u>	<u>510.785</u>
Projecten			
Projecten/conferenties FMS subsidiabel (16)	220.000	254.873	339.661
Internationale Projecten European Forum (17)	140.000	95.498	134.498
Projecten De Born (18)	30.000	30.443	21.773
Denktank	10.000	-	1.430
Projecten in Nederland	30.000	11.459	21.125
Fair Politics activiteiten	4.000	8.734	17.342
Fair Politics project met Partos en W&D	-	-	46.626
Afrikadag	-	3.237	67.216
FEPS political parties (19)	176.830	144.747	78.871
FEPS inz. training Oekraïne (20)	-	25.347	18.340
	<u>610.830</u>	<u>574.339</u>	<u>746.882</u>
Totaal	<u>1.069.630</u>	<u>1.072.199</u>	<u>1.257.667</u>
Resultaat vóór bestemming	<u>-74.080</u>	<u>-73.890</u>	<u>308.457</u>
Onttrekking bestemmingsfonds	-50.000	-56.830	-
Toevoeging bestemmingsfonds	-	-	220.000
Onttrekking uit algemene reserve	-25.000	-17.060	-
Toevoeging aan algemene reserve	-	-	88.457
Totaal bestemd	<u>920</u>	<u>-73.890</u>	<u>220.000</u>

TOELICHTING ALGEMEEN

Toelichting behorende bij de jaarrekening.

De stichting Foundation Max van der Stoel for Democracy, Development and Dialogue (hierna: FMS), gevestigd te Amsterdam is op 1 juli 2013 ontstaan als een juridische fusie tussen Evert Vermeer Stichting (de blijvende stichting, welke thans de huidige naam heeft) en de Alfred Mozer Stichting (verdwijnde stichting). De operationele samenvoeging heeft reeds plaatsgevonden op 1 januari 2013.

Doelstelling van FMS is een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van (sociaal-)democratie in internationaal verband.

Verslaggevingsperiode

De verslaggevingsperiode is gelijk aan het kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens RjK C1 kleine organisaties zonder winststreven. FMS kwalificeert als een kleine rechtspersoon. Waar wenselijk wordt gebruik gemaakt van de vrijstellingen die van toepassing zijn. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

Een activum wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

FMS is niet belastingplichtig voor vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen uit hoofde van subsidies- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde.

Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

FMS maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan marktrisico (inclusief reële waarde- en renterisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft FMS een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van FMS te beperken. FMS zet geen afgeleide financiële instrumenten in.

Kredietrisico

De FMS loopt kredietrisico over leningen opgenomen onder financiële vaste activa, subsidie- en overige vorderingen en liquide middelen.

Renterisico

FMS loopt renterisico over de liquide middelen en rentedragende vorderingen en schulden.

Liquiditeitsrisico

FMS bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen.

Het bestuur ziet erop toe dat FMS steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten die deel uitmaken van de te vorderen subsidies benadert de boekwaarde daarvan.

Vorderingen uit hoofde van subsidies en overige vorderingen

Vorderingen uit hoofde van subsidies en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Financiële vaste activa

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen.

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, baten en lasten betrekking tot deze financiële instrumenten worden in staat van baten en lasten verantwoord.

De algemene reserve is bedoeld als een buffer bij tegenvallende baten of lasten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Personeelsbeloningen / pensioenen

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

De pensioenpremies worden afgedragen aan een pensioenverzekeraar. Op grond van de uitvoeringsovereenkomst en RJ 271 is het de stichting toegestaan de pensioenregeling te verwerken overeenkomstig de verplichting aan de pensioenuitvoerder. Uit dien hoofde worden de over een jaar verschuldigde pensioenpremie als pensioenlast in de staat van baten en lasten verwerkt.

TOELICHTING JAARREKENING

Balans

	2017	2016
	€	€
Overheidssubsidie (1)		
WFPP	-	71.800
NRFP-MATRA	-	30.673
NRFP-MATRA SHIRAKA	-	28.074
	<u>-</u>	<u>130.547</u>

De FMS ontvangt krachtens de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP) en het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NRFP) van het ministerie van Binnenlandse Zaken jaarlijks subsidie.

Deze wordt middels een voorlopige beschikking en slechts voor 80%, gelijk met van de aan de partij verbonden wetenschappelijke bureau en jongerenorganisatie, overgemaakt aan de politieke vereniging die de ontvangen bedragen ter beschikking dient te stellen aan de genoemde organisaties. In het 4e kwartaal van het daaropvolgende jaar ontvangt de politieke vereniging de definitieve beschikking over het voorafgaande jaar en wordt het resterende deel van de subsidie (20%) die de politieke vereniging ontvangt, volledig ter beschikking gesteld aan de organisaties

Vanwege de neerwaartse bijstelling van de subsidie voor 2017, dit naar aanleiding van de verkiezingsuitslag, is er geen sprake meer van een vordering maar van een schuld. Zie (6). De subsidies tot en met 2016 zijn definitief vastgesteld.

	2017	2016
	€	€
Overige vorderingen en vooruitbetaald (2)		
<i>Projecten European Forum</i>		
Labour	48.299	73.938
Foundation for European Progressive Studies	112.288	78.871
	<u>160.587</u>	<u>152.809</u>
<i>Partner bijdragen publieksactiviteiten</i>		
Foundation for European Progressive Studies (FEPS)	-	46.534
Corlido Procurement Services (Shell)	-	5.000
SPOE	-	6.000
	<u>-</u>	<u>57.534</u>
<i>Projecten met zusterpartijen in Europa</i>		
Macedonië	305	-
Bosnië-Herzegovina	65	-
Oekraïne	-	241
Servie	2.626	611
Moldavië	-	4.205
Totaal Projecten	<u>2.996</u>	<u>5.057</u>

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Balans (vervolg)

Overige vorderingen en vooruitbetaald (2) (vervolg)

	2017	2016
	€	€
<i>Overige</i>		
Partos		17.873
Delta Lloyd	2.266	-
Kruisposten	322	-
Vooruitbetaalde facturen	1.796	328
	<u>4.384</u>	<u>18.201</u>
	<u>167.967</u>	<u>233.601</u>

Partij van de Arbeid rekening-courant (3)

Rekening courant PvdA - FMS per 01-01	3.238	-
Toename	199.482	3.238
Rekening courant PvdA - FMS per 31-12	<u>202.720</u>	<u>3.238</u>

Over het saldo van de rekening-courant wordt geen intrest in rekening gebracht en zijn geen contractuele voorwaarden gesteld ten aanzien van de opeisbaarheid van het saldo.

Liquide middelen (4)

Rabobank	23.435	72.045
	<u>23.435</u>	<u>72.045</u>

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

Eigen vermogen

Continuïteitsreserve (5)

Beginstand per 1 januari:	188.366	99.909
Toevoeging:		88.457
Ontrekking:	-17.060	-
Eindstand 31 per december	<u>171.306</u>	<u>188.366</u>

De Born Vrouwenfonds

Beginstand per 1 januari:	220.000	-
Toevoeging:	-	220.000
Ontrekking:	-56.830	-
Eindstand per 31 december	<u>163.170</u>	<u>220.000</u>

Totaal	<u>334.476</u>	<u>408.366</u>
---------------	----------------	----------------

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Balans

2017   **2016**
 €   €

Schulden op korte termijn (6)

Partij van de Arbeid rekening-courant (6)

Rekening courant PvdA - FMS per 01-01	-	143.653
Afname	-	-143.653
Rekening courant PvdA - FMS per 31-12	-	-

Nog te betalen en vooruitontvangen (7)

2017   **2016**
 €   €

Overheidssubsidie

WFPP: Terug te betalen wegens verkiezingsuitslag PvdA	31.652	-
Te vorderen: NRFP-MATRA en SHIRAKA	-15.017	-
	16.635	-

Projecten european forum

Maja Videnovic	-	100
Laabidi Kousri Neima	-	177
Thaker Alzghool	-	59
	-	336

Projecten met Zusterpartijen

Bosnie	-	2.412
Servie	1.473	1.433
Project FEPS	10.604	
	12.077	3.845

Overige

Creditcards	10.567	318
Accountantskosten	4.000	4.000
	14.567	4.318
	43.280	8.499

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)
Staat van baten en lasten
Baten

	Begroting 2017 €	Realisatie 2017 €	Realisatie 2016 €
Overheidssubsidie (8)			
WFPP		251.567	359.661
NRFP-MATRA en SHIRAKA		300.346	293.732
	536.757	551.913	653.393

Bijdrage European Forum (9)

Olof Palmes International Center		36.280	20.616
Sociaal democraten Denemarken		6.000	6.000
Foundation for European Progressive Studies		-	7.159
Arbeiderspartij Noorwegen		6.000	6.000
Sociaal democraten Zweden		27.000	43.138
PES		8.200	-
SPD Duitsland		25.000	25.000
SPOE Oostenrijk		6.000	6.000
Labour		73.086	152.331
Partij van de Arbeid		4.000	-
	240.000	191.566	266.244

De bijdragen dienen ter dekking van gemaakte kosten van het aan het European Forum gerelateerde projecten en zijn verkregen van zusterorganisaties van de Partij van de Arbeid.

Afboekingen vorderingen

Afboeking zusterorganisatie wegens oninbaarheid		-	220
Totaal bijdrage European Forum		191.566	266.024

Partner bijdragen Afrikadag en andere (10)

FEPS			46.534
Partos			5.000
Friederich Ebert Stiftung		-	4.528
Ministerie van Buitenlandse Zaken		-	1.850
Corlido Procurement Serv.		-	5.000
Bijdrage standhouders		-	7.735
Storting donateurs en kaartverkoop		-	12.822
FMO Nederland NV		-	5.000
	10.000	-	88.469

In 2017 is er geen Afrikadag gehouden.

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Baten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Realisatie 2016
	-	€	€
FEPS inz. trainingen political parties (11)	130.493	144.747	78.871

De FMS heeft een trainingsprogramma verzorgd voor landen in de Balkan en Oost-Europa. Van de Foundation for European Progressive Studies (FEPS) heeft zij daarvoor subsidie gekregen

FEPS inz. conferentie Oekraïne (12)	-	20.041	-
--	---	--------	---

De FMS heeft een conferentie verzorgd voor de Oekraïne en heeft daarvoor een bijdrage gekregen van de FEPS.

Bijdrage VVD inz. training Armenie (13)	-	5.069	-
--	---	-------	---

De FMS heeft samen met de VVD in oktober een training gegeven in Armenie. De VVD heeft de kosten van hotel voor haar rekening genomen.

Lasten

Salarissen, sociale- en pensioenlasten (14)

Salarissen	357.000	278.383	290.318
Sociale lasten		51.420	60.092
Pensioenpremies		20.990	15.495
Overige verzekeringen WIA/WGA/Eigen risico		7.580	7.337
Ontvangen ziekengeld en WAZO-uitkeringen		-15.908	-27.816
Reservering vakantiegeld/verlofuren		20.592	25.093
Reiskosten woon - werk		5.693	3.872
Overige personeelskosten		-36	-36
	<u>357.000</u>	<u>368.714</u>	<u>374.355</u>

In de salariskosten zit een afvloeiingsregeling verwerkt voor één medewerkster en zijn als volgt:

Salariskosten 5 maanden inclusief emolumenten	24.249
Pensioenlasten	1.261
Sociale lasten	4.135
	<u>29.645</u>

De directeur is voor een gedeelte van dit jaar intern gedetacheerd aan de PvdA ter tijdelijke vervanging van de internationaal secretaris. De FMS kreeg hiervoor € 18.571 dat in mindering is gebracht op de salariskosten

De FMS gaat vanaf 2018 al met minder vaste krachten werken. In 2016 bedroeg de omvang van het vaste personeelsbestand 6 FTE, in 2017 was dat 5 FTE, en 2018 zal dat eveneens 5 FTE zijn.

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten

Overige organisatiekosten (15)

	Begroting 2017 €	Realisatie 2017 €	Realisatie 2016 €
Huisvestingskosten	23.100	24.169	33.000
Bureaunkosten	23.100	28.661	35.982
Computerkosten	23.100	33.659	35.205
Reis- en verblijfkosten medewerkers	5.000	8.337	6.251
Abonnementen en lidmaatschappen	3.500	5.837	5.538
Accountantskosten	4.000	2.964	3.908
Vergaderkosten	2.000	5.924	1.614
Overige kosten	5.000	3.471	1.342
	<hr/> 88.800	<hr/> 113.022	<hr/> 122.840
<i>Overige personeelskosten</i>			
Scholing	3.000	3.286	3.018
Personeelsfestiviteiten	-	2.221	524
Jubilea en afscheid personeel	-	702	908
Juridisch advies	-	-	-
	<hr/> 3.000	<hr/> 6.209	<hr/> 4.450
Totaal overige organisatiekosten	<hr/> <hr/> 91.800	<hr/> <hr/> 119.231	<hr/> <hr/> 127.290

Projecten/conferenties FMS subsidiabel (16)

Eigen bijdrage FEPS political parties	-	47.756	53.003
Eigen bijdrage FEPS training Oekraïne		5.374	
<i>Regio Zuidoost Europa</i>			
Albanië	-	662	-
Bosnië & Herzegovina	-	15.611	8.519
Macedonië	-	22.276	31.784
Montenegro	-	8.817	9.400
Servië	-	14.383	13.644
<i>Regio Midden-Oosten & Noord Afrika</i>			
Egypte	-	365	-
Libanon		7.381	
Jordanië	-	28.570	28.106
Marokko	-	11.175	17.026
Tunesië	-	28.699	23.957
<i>Regio Oost-Europa</i>			
Armenië	-	20.047	1.178
Wit-Rusland	-	15.386	71.410
Georgië	-	11.046	27.037
Moldavië	-	140	14.071
Oekraïne	-	22.559	40.526
	<hr/> 220.000	<hr/> 260.247	<hr/> 339.661

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten

<i>Internationale Projecten European Forum (17)</i>	Begroting 2017 €	Realisatie 2017 €	Realisatie 2016 €
Algemene kosten		2.595	2.186
Albanië		6.778	
Montenegro en Albanië		-	8.847
Servië en Kroatië		-	7.515
Wit-Rusland		-	2.681
Moldavië		-	1.944
Georgie		6.125	2.332
LGBT		13.921	4.637
News Service		3.778	16.152
Promising politicians Western Balkan		3.384	1.872
Mena Future Leaders		14.667	55.965
Political Youth Academy Eastern Europe		44.250	30.367
	<u>140.000</u>	<u>95.498</u>	<u>134.498</u>

Projecten De Born (18)

	<u>30.000</u>	<u>30.443</u>	<u>21.773</u>
--	---------------	---------------	---------------

De uitgaven hebben betrekking op specifieke trainingen voor vrouwen en worden onttrokken aan De Born Vrouwenfonds. Dit project heeft een omvang van 5,3 % van de totale projectkosten. Voor de organisatiekosten van deze specifieke projecten zal daarom een bedrag van € 26.387 zijnde 5,3% van de totale organisatiekosten wordt onttrokken aan De Born Vrouwenfonds.

FEPS political parties (19)

Uitgaven political parties		192.503	131.874
Af: Doorber. aan Projecten/conferenties FMS (16)		-47.756	-53.003
	<u>176.830</u>	<u>144.747</u>	<u>78.871</u>

Zie ook: Projecten/conferenties FMS (17)

Voor dit project is € 144.747 ontvangen. Er is echter € 192.503 uitgeven. De meeruitgaven zijn betaald uit de subsidie die de FMS heeft ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

TOELICHTING JAARREKENING (vervolg)

Staat van baten en lasten (vervolg)

Lasten

FEPS inz. training Oekraïne (20)

	Begroting 2017 €	Realisatie 2017 €	Realisatie 2016 €
Uitgaven		25.347	-
Af: Doorber. aan Projecten/conferenties FMS (16)		-5.374	-
	-	<u>19.973</u>	<u>-</u>

Voor dit project is € 20.040 ontvangen, zie (12). Bepaald is dat de FMS een deel nog dient terug te storten zijnde eigen bijdrage van dit project. De eigen bijdrage is € 5.374. De FMS heeft die eigen bijdrage betaald uit de subsidie die zij van het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft ontvangen

Giften

Zowel in 2016 als 2017 heeft de FMS geen giften ontvangen van natuurlijke personen waarvan de bijdrage per persoon groter was dan € 500.

Statutaire bepaling resultaatbestemming

Overeenkomstig de statuten besluit het bestuur omtrent de bestemming van het resultaat. Dit in overeenstemming met de statutaire doelstellingen van de FMS.

Voorstelling resultaat bestemming

Het bestuur stelt voor het negatieve resultaat ten bedrage van € 73.890 als volgt te bestemmen:

Een bedrag van € 56.830 wordt onttrokken uit het bestemmingsfonds De Born vrouwenfonds, en het bedrag van € 17.060 uit de continuïteitsreserve.

Begroting 2018

Inkomsten

1.1	WFPP/MATRA/Shiraka	354.530
1.2	Bijdrage aan het European Forum	240.000
1.3	Bijdrage van de PvdA	18.300
1.4	Fondsenwerving	70.000
1.8	Partner bijdragen publieksactiviteiten	50.000
1.9	Onttrekking bestemmingsreserve De Born	55.000
1.11	Subsidies FEPS Afrikadag en trainingen	275.000
1.12	Subsidie EC Marokko project	37.500
		1.100.330

Uitgaven Organisatie

2.1	Salarissen	320.000
2.2	Huisvesting	25.000
2.3	Bureaunkosten	15.000
2.4	Computerkosten	10.000
2.5	Reis en verblijfkosten	4.000
2.6	Overige personeelskosten/ opleidingen	10.000
2.7	Abonnementen en lidmaatschappen	5.000
2.8	Accountantskosten	4.000
2.9	Vergaderkosten	2.000
2.11	Kosten fondsenwerving	8.000
2.12	Overige kosten	5.000
		408.000

Uitgaven Projecten (directe kosten)

3.1	bi-laterale steun aan partijen	120.000
3.2	internationale projecten	130.000
3.2.1	Projecten De Born	30.000
3.3	Projecten in Nederland	7.500
3.4	Projecten met FEPS	215.000
3.5	FMS Denktank	2.500
3.6	FEPS Projecten FMS bijdrage	145.000
3.7	Project Marokko Europese Commissie	37.500
3.8	Building change	2.000
		689.500

	Inkomsten	1.100.330
	Uitgaven	1.097.500
		2.830

Ondertekening

Vastgesteld en goedgekeurd te Amsterdam op _____ 2018

Manuela Monteiro (voorzitter)

Liesbeth van de Grift (vicevoorzitter)

Liselore van der Heijden (secretaris/penningmeester)

Roelof van Laar

Joyce Hamilton

Ayaan Abukar

Kirsten Meijer

Yannick Du Pont

Rob de Vos

Directeur: Arjen Berkvens

Stichting Foundation Max van der Stoel
Postbus 1310
1000 BH AMSTERDAM

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Foundation Max van der Stoel

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Foundation Max van der Stoel gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2017 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Foundation Max van der Stoel, te Amsterdam per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017 met een balanstotaal van € 394.122;
2. de staat van baten en lasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2017 met een resultaat van € -73.890 (tekort); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven valt. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Foundation Max van der Stoel, te Amsterdam, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven vereist is. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende regelgeving. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de onderstaande bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 20 juni 2018.

WITH accountants B.V.
P. Alblas RA

Bijlagen.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van Stichting Foundation Max van der Stoel te Amsterdam

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.